

Red Barnet

Slides fra Red Barnets webinar 'Børn på flugt'

Afholdt online d. 29/3-2022

Formål: At give viden, inspiration og konkrete værktøjer til skoler og fagmedarbejdere, når de skal tage godt imod børn på flugt

Børn i krig

Tilpasning

Når et barn skal "komme" sig over krig, så taler man om, at barnet tilpasser sig den nye situation.

Børns tilpasning er i faser, og det ændrer sig over tid.

Man taler ikke om et fast antal faser, men man ser på børnenes tilpasning som bølger over tid efter man er kommet i sikkerhed.

Der er flere faktorer der afgør hvordan det går.

Reaktion på flugt over tid

Akut fasen

- Psykisk bedøvede
- Humørsvingninger
- "Grådlabile"
- Flash Backs
- Svært ved at forstå, hvad der er sket. Svær ved at se og forstå meningen i det, der er sket
- Det tager tid at sætte begivenhederne i sammenhæng

På længere sigt

- Kan fungere rimeligt i hverdagen
- Kan have "udfald" fx problemer med koncentration
- Kan have problemer med tillid til andre mennesker (tillid ikke genskabt)
- Kan være vred og frustreret over det, der er sket
- Kan have "dyk" af tristhed og håbløshed
- Kan vise tegn på kronisk sorg fx benægte at nærtstående er døde

Generelt om børn på flugt

Hvordan påvirker krig og flugt børn

- Krig er tyveri af barndom
- Krig og flugt kan give "Huller i barndommen".
- Det nyankomne barn vil typisk være præget af: forvirring, ængstelse, lettelse og hyperarousal. Det nyankomne barn kan også være træt og opgivende. Det er ikke modstand, det er barnets måde at beskytte sig selv på.

Hvad kan ske på længere sigt

Langtids påvirkning af krig ændrer hjernens anatomi - og skaber det vi kalder "toksisk stress"

Angst (som varer ved) kan føre til mere alvorlige problemer

Skyldfølelse

Krig kræver fjendebilleder - barnet kan være præget af stor vrede og mistillid - nogen har gjort dette med vilje

Barnet kan være meget træt - sover dårligt og er derfor uoplagt og udmattet

Barnet kan føle at verden er "ude af kontrol" - og kan enten virke kaotisk eller meget kontrolleret på små områder

Om at forstå krig

Når voksne i en krigssituation skal forstå deres situation, så forstås krig ved hjælp af fjendebilleder.

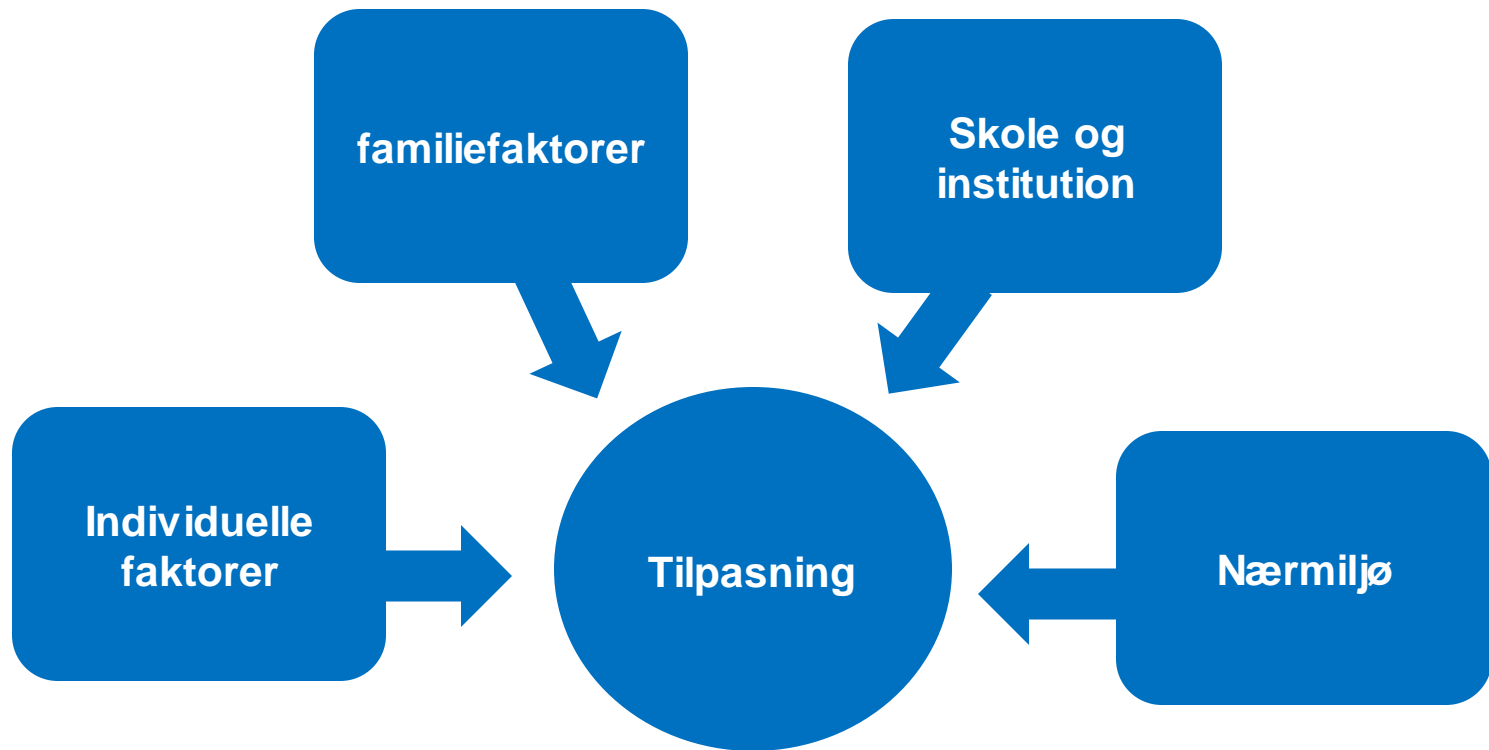
Oplevelsen af, at nogen har gjort dette med vilje og at de er fjender kan sætte sig hos barnet.

Det kan på sigt betyde, at man generelt har en tendens til at se verden opdelt i gode og onde.

Det kan på sigt sætte sig som en generel mistillid og kan gøre det svært at danne nye nære og dybe venskaber.

Faktorer af tilpasning

Børn på flugt i skolen – Rammer og forberedelse

Skoleledelsen

- Afklar, hvad I har af procedurer og ressourcer til generelt at tage imod børn med flygtningebaggrund/ fremmedsprogede elever?
- Afklar, om I tilbyder sprogundervisning- hvad har I allerede gjort på jeres skole?
- Afklar, hvem der støtter med lektier osv. (er det Dansk flygtningehjælps lektie cafeer?)
- Afklar, hvem der skal kortlægge elevens standpunkter og faglige niveau?
- Afklar, om en dansk folkeskole afgangseksamen (for de ældste) vil kunne bruges i hjemlandet. (Det er god psykosocial støtte at kunne svare på så mange spørgsmål som muligt)
- Afklar, om I har adgang til Ukrainsk undervisningsmateriale- bare til de første uger- som barnet kan sidde med
- Udarbejd evt. en liste over de mest grundlæggende oplysninger på modersmålet. Findes det allerede?
- Orientér personalet, så de er godt klædt på til opgaven.

Børn på flugt i skolen – Rammer og forberedelse

Lærere og pædagoger

- Sæt dig ind i skolens generelle procedurer i forhold til at tage imod børn med flygtningebaggrund/ fremmedsprogede elever
- Tag kontakt til familien og inviter barn/ børn og deres forældre til et møde. (Helst med tolk, men ellers skal I som minimum sikre jer, at de voksne taler engelsk eller et andet fælles sprog).
- Afklar, om der er en kontaktperson i kommunen evt. en bisidder til familien, der skal med til mødet.

Børn på flugt i skolen – Rammer og forberedelse

Møde med familien

- Fortæl barnet og den voksne, at I godt forstår at denne situation er forvirrende og overvældende. I vil sammen gøre jeres bedste for at opholdet her skal være godt - uanset hvor længe det varer.
- Fortæl lidt om, hvordan det er at gå i skole i Danmark. (Hvordan foregår undervisningen, hvad skal børnene have med i skoletasken osv. Forklar, at vi ikke bruger skoleuniform, at børn har madpakke med, hvad der sker i frikvarter mm.
- Fortæl familien, hvem de skal kontakte (fx klasselærer) hvis de er i tvivl om noget.
- Afklar om barnet skal gå i en fritidstilbud- tal med familien og fortæl, hvad det går ud på.
- Udlevér en seddel med de centrale telefonnumre samt oplysninger om Aula/ Intra.

Børn på flugt i skolen

Modtagelse

- Dagen må gerne være relativt kort
- En velkomst-makker (barn)
- Kontaktlærer. Husk at fortælle barnet, hvor barnet kan få fat på læreren
- Giv dagligdagen struktur
- Fortæl barnet, at vi tager det stille og roligt og at der ikke er nogen faglige krav til barnet endnu
- Fortæl barnet om de helt generelle regler på skolen også selvom de virker åbenlyse. Fortæl fx. At voksne godt kan blive lidt sure, hvis eleverne ikke gør, som der bliver sagt, men at lærere i Danmark ikke må slå eleverne.

Børn på flugt i skolen

Hyperarousal – hvad bliver svært?

- Koncentration og opmærksomhed
- Analytisk tænkning- kausalitet og logik påvirket
- Evnen til at danne mentale billeder og udtrykke sig symbolsk
- Nedsat social og emotionel funktion
- Mentalisering er svært

Børn på flugt i skolen

Hvad kan du forvente af et barn på flugt?

- De skal bruge **MEGET** energi på at afkode omgivelser, forventninger og andre mennesker.
- Kan vise alle typer følelser og reaktion uden at man kan konkludere noget på den baggrund.
- De kan nok ikke selv svare på, hvad de har brug for.
- Skolen kan minde dem om en normalitet, som de har mistet.

Børn på flugt i skolen

Hvad har barnet brug for fra dig og omgivelserne?

- At deres forældre er nogenlunde trygge ved, at de begynder i skole.
- At du viser dem venlighed, imødekommenhed og rummelighed.
- At du ved, at de måske midlertidigt har tabt (skole-)færdigheder, som de engang har haft.
- At du har fokus på deres almindelig trivsel, adgang til fællesskabet og læring.

Børn på flugt i skolen

Struktur i dagligdagen

- Fast plads
- Tydeligt skema
- Gerne egen skuffe
- Hvis der er regler om, at madpakken lægges i fælles køleskab, så giv lov til at madpakken bliver i tasken
- Meget gerne tjek ind/ud med samme voksne morgen og eftermiddag

Børn på flugt i skolen

Den første tid

- Giv barnet en fornemmelse af stabilitet og rytme.
- Sæt tid af til at snakke med barnet om dets tidligere skolegang, interesse i det faglige mv. Har barnet særlige interesser, man kan bygge videre på?
- Husk at barnet stadig er i krise og du kan ikke få et retvisende billede af barnets faglighed endnu.
- Støt barnet i at komme ind i fællesskabet – også over tid.

Særlige opmærksomheder

Børn der har været i krig er børn i mistrivsel.

Børn og familier i krig er ligeså forskellige som alle andre. Nogen vil ud over deres vanskelige situation have behov for særlig støtte.

Der er forskel på de familier, der er flygtet fra Ukraine.

Nogle af dem kan have haft velstillede eller middelklasse-liv før krigen. De vil altså have et anderledes udgangspunkt end mennesker, der er på flugt fra krig eller fattigdom fra andre steder i verden.

Andre vil komme fra mere konfliktfyldte områder, hvor de har levet længe under pres.

De gode fællesskaber

Vigtige opmærksomheder

- Legegrupper
- Sport/idrætsaktiviteter
- Klappe-lege (også for ældre årgange)

- Inviter med i samvær/leg – flere gange
- Accepter et nej, men forstå det ikke som en afvisning

- Hæng klassens regler op i klassen
- Vi siger god morgen og tak for i dag
- Begynd dagen eller timen men at ”lande eleverne i sig selv”

- Hav (udvidet) respekt for hinandens ting

De gode fællesskaber

Eksempel: At lande eleverne i egen krop

Øvelser der først aktiverer og derefter afslappe centralnervesystemer.

Øvelse 1: Mærke forskel på spændt og afslappet

Eleverne sidder på deres pladser og laver simpel afslapningsøvelse. De sætter sig behageligt og lægger hænderne på bordet. Nu knytter man venstre hånd sammen så hårdt man kan i fem sekunder (lærer tæller) hvorefter man slapper den helt af igen. Gentag med den anden hånd samt hhv. højre og venstre fod.

Øvelse 2: Vejrtrækning

Eleverne sidder afslappede med hænderne i skødet. Træk vejret dybt ind på fem sekunder. Hold det i fem sekunder (lærer tæller) og pust langsomt helt ud på fem sekunder. Gentag tre gange.

OBS! De skal ikke lukke øjnene

De Røde Flag – hvornår bør du reagere?

- Vedholdende tristhed eller risiko for selvskade
- Udtrykt nedsat lyst til at leve eller selvmordstanker
- Selvskadende adfærd eller skade på andre
- Gentagende Trigger responser
- Vedholdende tilbagetrækning og manglende emotionelle reaktioner (fladhed)
- Tilbagevendende ængstelig adfærd/ angstanfald
- Hvis barnet hallucinerer
- Vedholdende ” kaldegråd”
- Hvis barnet ser ud til at have indlæringsvanskeligheder

”Det bedste er at lærerne er søde, venlige og smiler og godt kan lide børn. At man føler, at her er der nogen, der vil mig det godt.”